

ועדת ההסמכה

הסמכת סוציולוגים יישומיים

1. רקע

בישראל, כמו בארצות אחרות, מתפשטת המגמה של מיסוד מקצועות פרופסיונאליים. אין ספק כי הידע התיאורטי, האמפירי והמתודולוגי, הנרכש בלמודים מתקדמים בסוציולוגיה ניתן ליישום במגוון רחב של תחומים מעשיים ויישומיים. אף על פי כן, תחום ידע זה טרם זכה בישראל להכרה כמקצוע מעשי ויישומי.

כידוע לכולנו, העיסוק המקצועי בסוציולוגיה בישראל איננו מעוגן עדיין בחקיקה המסדירה את התנאים, הכללים והנהלים המחייבים את העוסקים בסוציולוגיה כמשלח-יד. לכן אין גם כיום גורם מוסמך הרשאי לרשום את העוסקים ב"פנקס הסוציולוגים" ולהעניק להם רשיון עבודה כנדרש לגבי רופאים, עורכי-דין, רואי-חשבון, פסיכולוגים ובקרום לגבי העובדים הסוציאליים. לכן, יש צורך במנגנון, שיביא למיסודה של הסוציולוגיה לא רק כתחום מדעי אלא גם כמשלח-יד יישומי, מחוץ למסגרת האקדמית, בדומה לפסיכולוגיה או לכלכלה.

האגודה הסוציולוגית הישראלית - כהתאגדות מקצועית- היא היחידה שיש לה עניין להסדיר את כללי העיסוק בסוציולוגיה כמשלח-יד, מחוץ למסגרת האקדמית. כמו כן, לדאוג לשיפור מעמדם של חברי האגודה ולשמור על זכויותיהם, ככל שחוקי המדינה מאפשרים. זאת ועוד, בשנים האחרונות גוברת נטייתם של סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה לבחור בתחומי לימודים המקנות להם ידע, מיומנות וכלים מבוקשים בשוק העבודה. כך הדבר גם בסוציולוגיה. מיסוד והסמכה מקצועית כמומחה בסוציולוגיה יישומית, יגבירו את פניתם של סטודנטים לתחום.

לפיכך, יש להפעיל מערכת הסמכה המחייבת הכשרה מעשית, הוכחת כישורים מקצועיים, בחירת התמחות, רישום ותייעוד רשמיים. ברור, כי מערכת כזו תקדם בצורה משמעותית את הסוציולוגיה בישראל בכלל ואת הסוציולוגיה היישומית כמשלח-יד, בפרט.

מכאן פעולת האגודה להסמכת סוציולוגים יישומיים באמצעות **ועדת ההסמכה**.

2. מטרת ההסמכה

- א. מיסוד הסוציולוגיה היישומית כ'מקצוע חופשי' (profession), המספק שירותי ידע לחברה.
- ב. טיפוח המקצוענות והאתיקה של הסוציולוגים העוסקים בסוציולוגיה יישומית בישראל.
- ג. הגברת כוח-המשיכה של הסוציולוגיה בקהילת כלל הלומדים באוניברסיטאות ובמכללות.
- ד. שיפור כושר התחרות של סוציולוגים על איוש משרות, על קבלת עבודות וזכייה במכרזים.

3. עקרונות ההסמכה

- 1) הכרה רשמית בכשירות היישומית של סוציולוגיה בישראל מותנית בתואר שני בסוציולוגיה לפחות, חברות באגודה הסוציולוגית הישראלית ועמידה בדרישות ההתמחות של האגודה.
- 2) הפעילות היישומית, לגווניה השונים, תהא מוגדרת באמצעות תחומי ידע ראשיים, התמחויות יישומיות ומיומנויות מעשיות. "עבודה יישומית" משמעותה ביצוע פרויקט מקצועי מוגדר,

שהוזמן על-ידי לקוח מזוהה, בהדרכה של מומחה, הכולל היבטים יישומיים (כגון תכנון, שינוי, הפעלה, הכשרה וכדומה).

- 3) ההכרה במומחיות של סוציולוג/ית בתחום מסוים מותנית בשילוב מוכח של ידע עיוני, ניסיון מעשי ומיומנויות מקצועיות בהתאמה לדרישות ההתמחות שנקבעו לאותו תחום.
- 4) תהליך התמחות בעבודה יישומית מחייב תקופת הכשרה, שבמהלכה רוכשת המתמחה ניסיון בביצוע מגוון של מטלות מקצועיות, המלווה בהדרכה אישית של סוציולוג/ית מומחה. תקופת ההתמחות המעשית הנדרשת תימשך שנתיים לפחות, שבמהלכה יעסוק המתמחה בעבודה יישומית, בהיקף עבודה של משרה מלאה.
- 5) תקופת ההכשרה המעשית תתנהל במסגרות תעסוקתיות שאושרו על-ידי האגודה.
- 6) ההכרה הרשמית במומחיות, הכוללת תעודה, פרסום ורישום בפנקס הסוציולוגית, מוענקת רק על סמך החלטה של ועדת ההסמכה הפועלת מטעם האגודה. תעודת ההסמכה תקנה לסוציולוג היישומי שעמד בדרישות האגודה את התואר "מומחה".

האחריות למילוי כל דרישות ההתמחות מוטלת על כל סוציולוג המעוניין בקבלת ההכרה הרשמית בכישורים המקצועיים שלו/ה מטעם האגודה הסוציולוגית הישראלית.

4. תחומי ההתמחות

תחומי המומחיות העיקריים, שבהם תינתן הסמכה, יהיו, כדלקמן:

- סוציולוגיה של ארגונים ועבודה.
- סוציולוגיה של קהילה, אזור וסביבה.
- סוציולוגיה של חינוך ונוער.
- סוציולוגיה של תרבות תקשורת ודעת קהל.
- סוציולוגיה של הגירה וקליטה.
- סוציולוגיה של בריאות ורווחה.

5. דרישות ההסמכה

תנאים ראשוניים להסמכה הם:

- תואר מ.א. בסוציולוגיה. (במקרה של מ.א. בתחום קרוב, ייבדק העניין לגופו)
- חברות מן המניין באגודה הסוציולוגית הישראלית.

שלוש אוכלוסיות מועמדות להסמכה:

- חברי אס"י ותיקים, בעלי 10 ויותר שנות ניסיון.
- בעלי ניסיון של 5-9 שנים בעבודה.
- בוגרי מ.א.

א. חברי אס"י ותיקים, בעלי 10 ויותר שנות ניסיון.

החברים הוותיקים (מעל 10 שנות ניסיון) יעברו הליך הסמכה מקוצר עליו הוחלט, ויהפכו למאגר המדריכים מטעם ועדת ההסמכה, ויעמדו לרשות בוגרי המ.א. (הנדרשים לשנתיים עבוד בהדרכה ובמשרה מלאה כתנאי להסמכתם). הותיקים נדרשים להגיש לועדה VITA המעידה על ניסיונם היישומי לצורך הערכת הניסיון היישומי בעבודה, תחשבנה רק עבודות הכוללות מרכיב סוציולוגי משמעותי. במידת הצורך, יתבקשו מועמדים "ותיקים" להגיש דו"ח פעילות, או להציג עבודה או פרויקט סוציולוגי בעל אופי יישומי.

ב. חברי אס"י בעלי ניסיון של 5-9 שנים בעבודה.

חברי אסיי בעלי ניסיון של 5-9 שנים בעבודה יידרשו להמציא לוועדה :
-דווח על ביצוע עבודות בסוציולוגיה יישומית.
-דוחות עבודה ופרסומים יישומיים, במידה ויש, המסכמים פעילות מקצועית.
-המלצות בכתב של הממונים ושל אנשי מקצוע ותיקים בתחום המכירים את עבודת המועמד.
-גיליון לימודים לתואר שני או שלישי.
-שיחה עם חברי וועדת ההסמכה, בהתאם לשיקול הדעת של הוועדה.

ג. בוגרי מ.א.

בוגרי מ.א. בעלי ניסיון נמוך מהנ"ל יעברו את תהליך ההסמכה המלא. בוגרי מ.א. יחויבו להוכיח ידע בתחום ההסמכה המבוקש על ידי השתתפות, במהלך לימודיהם, בשלושה קורסים לפחות בתחום זה. במקרה ודרישה זו לא תתמלא, רשאית ועדת ההסמכה להטיל על המועמד, תוך התייעצות עמו, קורסי השלמה בהיקף של עד שלושה קורסים. כמו כן, ידרשו לתקופת התמחות מעשית בת שנתיים לפחות, שבמהלכה יעסוק המתמחה בעבודה יישומית, בהיקף עבודה של משרה מלאה (כפוף לסעיף 3.4 לעיל). בוגרי מ.א., שבמהלך לימודיהם עמדו בתוכניות פרקטיקום, תקופת הפרקטיקום תחשב, על פי שיקול דעתה של הוועדה ועל פי טבעו של הפרקטיקום, ל- 8-9 חודשי הכשרה (עבודה בהכשרה).

לגבי אוכלוסיות אחרות, ייבדק כל מקרה לגופו.

הוכן ע"י יצחק סמואל;

אושר ע"י אספת המליאה בכנס השנתי, בית-ברל;

אושר ע"י הנהלת האגודה ב- 17.3.00